

Veure-hi clar

Per a l'expressió d'una idea tan elemental com la de la percepció visual, el llenguatge ha creat, com és lògic, un bon seguit de verbs, molts dels quals són només aplicables en casos especials, o amb significacions adverbialitzades, es a dir, modificades per una circumstància.

El més essencial de tots, naturalment, és el verb veure. El podem usar transitivament, amb un complement directe —veure un conill—, o intransitivament, en sentit absolut, amb l'imprescindible reforç, aleshores, de la partícula pronominal hi, és a dir, 3veure-hi: Sense ulleres no hi veig. Es una greu incorrecció, contra la qual hem clamat més d'un cop, la supressió d'aquesta partícula en aquests casos. Una oració com «Ja no veu gaire» és tot un atemptat contra l'idioma.

—Molts altres verbs, com ercebre, apercebre (no «percibir» ni «apercibir»), distingir, discernir, notar, advertir, adonar-se, etc., poden expressar la percepció per mitjà dels diversos sentits i també de la intel·ligència o del pensament. L'ús de presenciar i contemplar, sinònims de veure, ve sovint determinat per la natura dels complements. Filar ens prové del vocabulari tèxtil i calar del llenguatge dels pescadors, i els usem, especialment, en el sentit de «endevinar les intencions». Llambregar significa «veure d'un cop d'ull». I encara tenim, sense exhaurir-ne la sèrie, clissar i filustrar —o clissar-hi i filustrar-hi, talment com veure-hi—, provinents, sembla, de l'argot, concretament el primer, del vocabulari caló.

Hem deixat per al final el grup afigurar, ataüllar (amb dièresi a la u i albirar, que signifiquen «veure (una cosa) de lluny, confusament», perquè en aquest camp s'ha introduït, especialment en la llengua escrita —narracions de viatges, descripcions paisatgístiques— el castellanisme «divisar». Divisar, en català, és exclusivament un terme d'heràldica. Usualment, en un text, substituïm aquest barbarisme per albirar que compta amb una densa i continuada tradició literària.